

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK
Ekonomianalytiker
Henrik Berggren

ÄLDRENÄMNDEN
2025-12-11

Behovsprognos för särskilt boende 2025–2044

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar att godkänna *Behovsprognos för särskilt boende 2025–2044* som underlag för planeringen av nämndens verksamhet.

Sammanfattning

Täby kommun möter liksom många andra kommuner runt våra storstäder en ökning av antalet äldre år när stora generationer födda på 1940- och 1960-talet blir gamla. Antalet äldre i kommunen förväntas öka från dagens 14 700 till 22 500 år 2044.

Det framtida behovet av särskilt boende kan uppskattas med hjälp av dagens nyttjandegrad och morgondagens äldre. En demografisk framskrivning med anpassning till en förbättrad hälsa (minskad dödlighet) ger ett framtida behov på knappt 1 300 platser vilket motsvarar en ökning med 520 jämfört med idag.

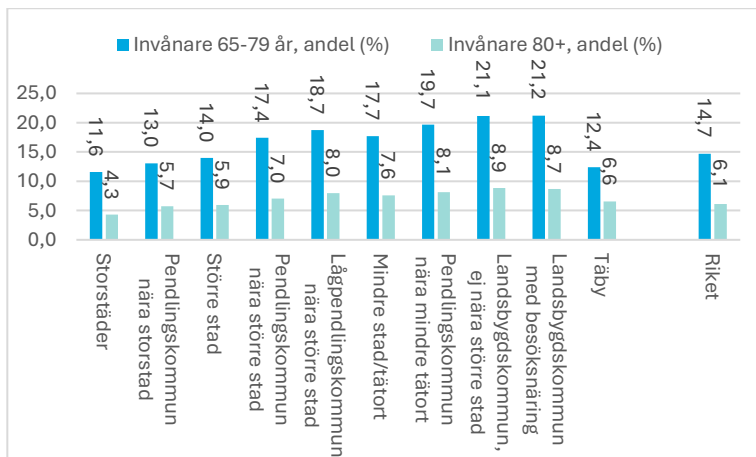
En bedömning om framtiden innehåller alltid en osäkerhet. I detta fall ligger den i antaganden om nyttjandegraden. Bedömningen av antalet äldre i befolkningen är mindre osäker.

Ärendet

Bakgrund

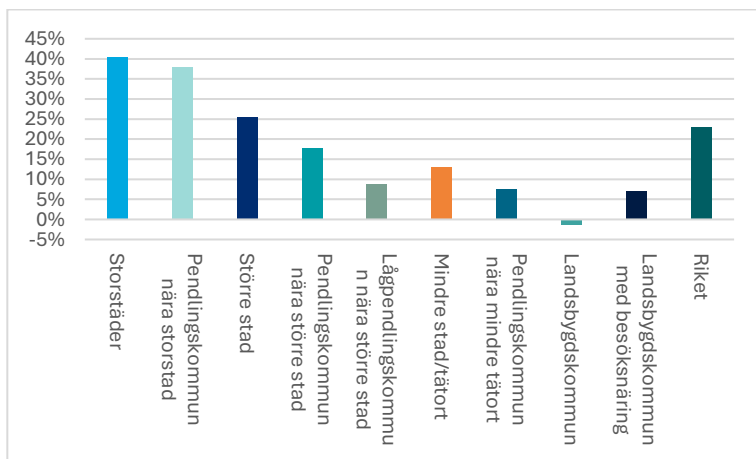
Täby kommun har en något yngre befolkning i jämförelse med Sveriges som helhet. Medelåldern i kommunen uppgår 41,0 år. Detta ska jämföras med medelåldern i riket som uppgår till 42,2 år. För personer över 80 år har dock kommunen en relativt hög andel. Storstäder och pendlingskommuner nära storstad har som grupp den lägsta sammantagna andelen äldre.

Figur 1 Andelen äldre 65–79 respektive 80+ 2024

Kommunens befolkningsprognos är ett av det viktigaste underlaget i kommunens planering – både på kort och på lång sikt. I det korta perspektivet styr befolkningsprognosen kommunens planerade volymer i budgeten. I det längre perspektivet avgör utvecklingen av de olika åldersgrupperna vilka investeringar i social och teknisk infrastruktur som kommunen behöver planera för.

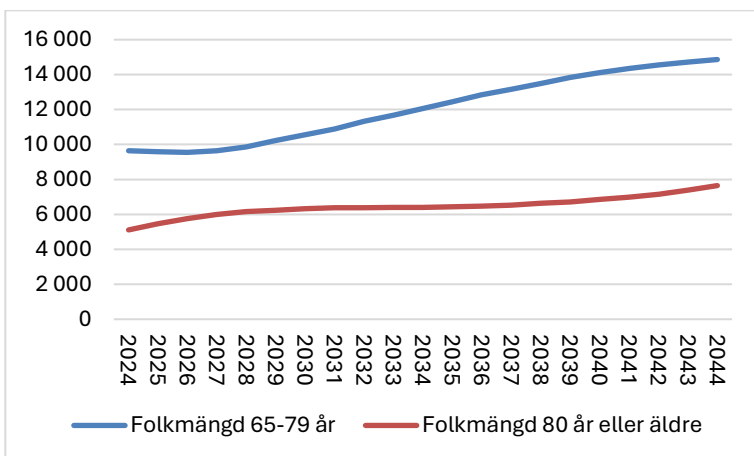
Figur 2 Förändring av antalet 65+ per kommungrupp 2024–2044

Antalet äldre ökar i Sverige. Under de närmaste åren fyller de stora födelsekullarna från mitten på 1940-talet 80 år. På längre sikt finns de stora kullar av personer födda i mitten av 1960-talet som kommer efterfråga äldreomsorg. Fram till 2044 kommer antalet äldre i Sverige öka med drygt 500 000 personer. Över hälften av ökningen kommer att ske i och runt våra storstäder. Även den procentuella ökningen är störst i dessa kommungrupper.

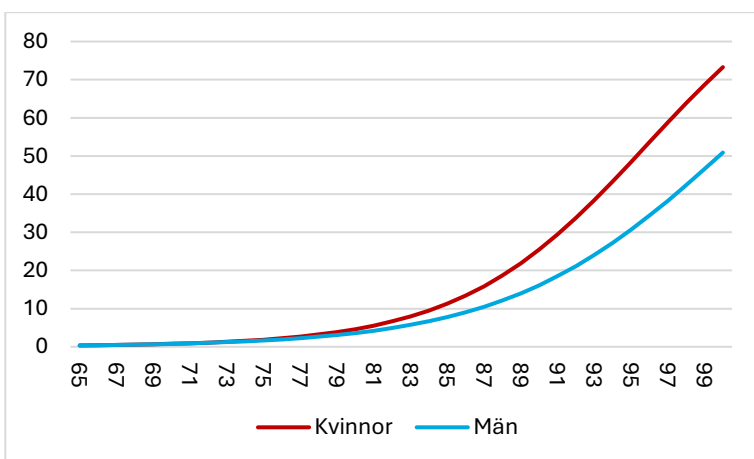
Situationen i Täby kommun liknar den som finns i andra kommuner runt våra storstäder. Kommunen är en av de kommuner där antalet äldre förväntas öka mest. Enligt kommunens befolkningsprognos blir de äldre i kommunen allt fler och allt äldre. Redan om tio år har antalet personer över 90 år fördubblats. Gruppen 65 år eller äldre växer från dagens 14 700 till 22 500 under en tjugoårsperiod (en ökning motsvarande 53 procent).

Figur 3 Förändring av antalet 65–79 respektive 80+ 2024–2044

År 2025 har 753 personer beslut om särskilt boende i Täby. Nyttjandegraden av omsorg stiger i takt med åldern. Behoven är låga bland de yngre äldre för att stiga snabbt efter 85 år.

Figur 4 Nyttjandegrad av äldreomsorg per ålder och kön, Täby kommun

Bedömning av framtida behov

Utifrån kommunens befolkningsprognos görs en bedömning av antalet invånare i respektive åldersgrupp som kommer att efterfråga kommunal verksamhet i dess olika former. Bedömningen tar sin utgångspunkt senast kända utfall avseende nyttjandet. Om det finns anledning kan det framtida nyttjandet utöver demografin justeras uppåt eller nedåt.

Sverige Kommuner och Regioner problematiserar kring frågan om kopplingen mellan den demografiska utvecklingen och den framtida efterfrågan av äldreomsorg i Ekonomirapporten från maj 2025.¹

Den enklast behovsframskrivningen är enligt SKR att använda sig av fasta andelar personer med hemtjänst respektive särskilt boende, uppdelat på kön och ålder. Antagandet utgår alltså från att samma andel av en viss åldersgrupp är i behov av omsorg i framtiden som idag. Eftersom människor antas leva längre är det liktydigt med att säga att behoven utökas i takt med att medellivslängden ökar. SKR laborerar i rapporten med två andra scenarios: "uppskjutna behov" samt "komprimerade behov". Med den första avses en utveckling där behovet av omsorg skjuts framåt i takt med att vi blir allt äldre. Antalet år med omsorg blir lika många men de påbörjas senare. Med den senare avses en utveckling där behovet av omsorg minskar mer än vad som kan förklaras av en ökad medellivslängd. Åren med behov av omsorg antas bli färre genom att de komprimeras.

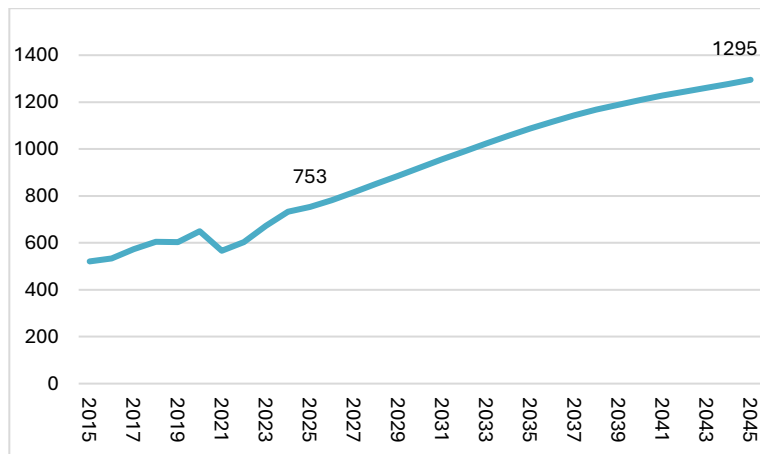
De olika scenarierna leder till stora skillnader i behoven på 10 års sikt. Framskrivningarna med uppskjutna behov och komprimerade behov verkar enligt SKR återhållande på behoven i jämförelse med en demografisk framskrivning. Dessa framskrivningar är enligt SKR mer i linje med hur utvecklingen har sett ut de senaste 10 åren.

En demografisk framskrivning, med viss anpassning av nyttjandegraden utifrån en minskad dödlighet, ger ett framtida behov av knappt 1 300 boendeplatser. Det motsvarar en ökning på drygt 520 insatser jämfört med läget 2025.

Framtida behov är inte att likställa med behov av nya platser. Behovet av nya lokaler behandlas inom ramen för kommunens lokalförsörjningsplan. Kommunstyrelsen godkände lokalförsörjningsplanen för 2025–2035 den 3 mars 2025, § 24.

¹ Ekonomirapporten, Sverige Kommuner och Regioner, maj 2025, s 46 ff

Figur 5 Antal äldre med omsorg 2015–2045

Osäkerhet

En bedömning om framtiden innehåller alltid en osäkerhet. I det korta perspektivet har kommunens befolkningsprognoser varit träffsäkra. På sikt finns ligger osäkerheten snarare kring nyttjandegraden än antalet äldre. Som SKR visade i sin rapport från i våras ger relativt små förändringar i antaganden stor effekt på antal personer med behov av omsorg på några års sikt.

Ekonomiska överväganden

Inga direkta ekonomiska effekter av detta beslut. Arbetet med resultatet av behovsprognosen ingår som en del i verksamhetsområdets ordinarie arbete och är således finansierat inom ordinarie budget.

Claes Lagergren
Socialchef

Håkan Larsson
Ekonomichef

Expedieras

Henrik Berggren, ekonomianalytiker

Anna Kvist Sergel, controllerchef

Sara Eriksson, stabschef